

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Καλοκαιρινές ποιητικές εικόνες»

Συγγραφή: ΔΕΣΤΕΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Εφαρμογή: ΔΕΣΤΕΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Καλοκαιρινές ποιητικές εικόνες.

Εφαρμογή σεναρίου

Δεστές Γεώργιος

Δημιουργία σεναρίου

Δεστές Γεώργιος

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

17^ο Δημοτικό Σχολείο Πειραιά

Χρονολογία

Από 28-5-2015 έως 04-06-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Γ΄ Δημοτικού, τεύχος γ΄, ενότητα 3: «Γιορτή και ξενοιασιά», Τίτλος: «Το καλοκαίρι».

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ι. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Αισθητική Αγωγή: Εικαστικά

Αισθητική Αγωγή: Μουσική

Μαθηματικά

Γεωγραφία

Κοινωνική και πολιτική Αγωγή

Μελέτη Περιβάλλοντος

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Αγωγή Υγείας

Ερευνητικές Εργασίες – Project

Ευέλικτη Ζώνη

Περιβαλλοντική Αγωγή

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 10 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος

Ιστολόγιο ή wiki τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή του σεναρίου είναι οι μαθητές να έχουν βασικές γνώσεις χρήσης Η/Υ (ονομασία και αποθήκευση αρχείων, εργασία σε δύο παράθυρα), να κατέχουν βασικές δεξιότητες πληκτρολόγησης και χρήσης του επεξεργαστή κειμένου, του λογισμικού παρουσίασης, του λογισμικού δημιουργικής

έκφρασης ([Tux Paint](#) ή [RNA](#)), να γνωρίζουν την εικαστική έκφραση του Κολάζ και, τέλος, να έχουν βασικές δεξιότητες πλοήγησης στο διαδίκτυο, χρήσης της μηχανής αναζήτησης και του ηλεκτρονικού λεξικού.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει βασικές δεξιότητες χρήσης του υπολογιστή, να έχει μελετήσει τα περιβάλλοντα που προβλέπονται στο σενάριο, να έχει φροντίσει να είναι τα φύλλα εργασίας άμεσα διαθέσιμα στους μαθητές. Επίσης, θα πρέπει να γνωρίζει τη λειτουργία των εργαλείων συνεργατικής γραφής και να έχει ετοιμάσει τα σχετικά έγγραφα ([google docs](#)), που προβλέπονται στο σενάριο, να γνωρίζει τη μετατροπή ενός αρχείου ΠΕΚ σε ψηφιακό βιβλίο μέσω της εφαρμογής [yumru](#) και τον τρόπο με τον οποίο ενσωματώνεται στο ιστολόγιο της τάξης. Τέλος, θα πρέπει να αναπτύσσει δραστηριότητες που προάγουν την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, τη συνεργατική και διερευνητική μάθηση, την κριτική αντίληψη και την περιβαλλοντική συνείδηση.

Σχετικά με την υλικοτεχνική υποδομή, θα πρέπει να υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός Η/Υ, προβολέας ή διαδραστικός πίνακας, σύνδεση στο διαδίκτυο, εγκατεστημένα τα λογισμικά γενικής χρήσης (επεξεργαστής κειμένου και λογισμικό παρουσίασης) και ένα λογισμικό δημιουργικής έκφρασης (Tux Paint, RNA). Τέλος, θα χρειαστεί να έχει γίνει μια πρώτη γνωριμία με το εργαλείο δημιουργίας αφίσας, το GlogsterEdu.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Δεστές Γεώργιος, Καλοκαιρινές ποιητικές εικόνες, Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Δημοτικού, 2014.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο ασχολείται με την καλλιτεχνική προσέγγιση ενός θέματος οικείου στα παιδιά, το καλοκαίρι. Με αφορμή το ομώνυμο ποίημα του Κωστή Παλαμά που υπάρχει στο τελευταίο μάθημα του βιβλίου της *Γλώσσας*, τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με ποικίλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης, όπως τα λεξιγραφήματα, το κολάζ, τη ζωγραφική, την ποιητική έκφραση και τη σημασία της σωστής απαγγελίας, τη μουσική που προκύπτει από την μελοποίηση των ποιημάτων, το τηλεοπτικό σποτ και την αφίσα.

Σκοπός είναι να αναδειχθεί η δημιουργικότητα των μαθητών, να αξιοποιηθεί η φαντασία τους και να εκφράσουν τις λέξεις, τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους μέσα από ευχάριστες καλλιτεχνικές δραστηριότητες.

Οι μαθητές θα δημιουργήσουν τα δικά τους λεξιγραφήματα με λέξεις, αντικείμενα και συναισθήματα σχετικά με το καλοκαίρι, θα αναζητήσουν –με τις ίδιες λέξεις– σχετικές εικόνες στη μηχανή αναζήτησης και θα φτιάξουν με αυτές κολάζ, θα διαβάσουν ποιήματα και θα ασχοληθούν με την ομοιοκαταληξία, θα ακούσουν μελοποιημένα ποιήματα για να αντιληφθούν τον ρυθμό που κρύβει ένα ποίημα, θα δημιουργήσουν τα δικά τους ποιήματα, τα οποία θα εικονογραφήσουν και θα ψηφιοποιήσουν. Θα ασχοληθούν, επίσης, με τη δομή ενός τηλεοπτικού μηνύματος και τη δομή του κειμενικού είδους της «αφίσας», θα εμπλακούν σε δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού προσδιορίζοντας τα βασικά δομικά στοιχεία των μηνυμάτων που περιέχονται στα παραπάνω κειμενικά είδη και θα φτιάξουν τα δικά τους συνθήματα, που θα αφορούν την προστασία των θαλασσών και των παραλιών. Τέλος, θα προσεγγίσουν κι ένα σύγχρονο περιβαλλοντικό πρόβλημα που είναι η εξοικονόμηση νερού, θα προσδιορίσουν το πρόβλημα, θα αναζητήσουν λύσεις και θα προτείνουν οδηγίες σωστής χρήσης του. Παράλληλα, οι μαθητές θα εμπλακούν σε

γραμματικές και γλωσσικές δραστηριότητες που αφορούν στη σύνταξη οδηγιών, μετατρέποντας την οριστική έγκλιση σε προστακτική ενεστώτα και θα ασχοληθούν με πραγματικά μαθηματικά προβλήματα που αφορούν την εξοικονόμηση νερού.

Θα αναδειχθούν δεξιότητες νέων γραμματισμών, όπως: δεξιότητες αναζήτησης εικόνων αξιοποιώντας τις μηχανές αναζήτησης, δεξιότητες αναζήτησης λημμάτων στο ηλεκτρονικό λεξικό, δεξιότητες σύνθεσης συνθημάτων που θα ενσωματωθούν σε αφίσα, αξιοποιώντας ένα ηλεκτρονικό εργαλείο (EduGlogster).

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το συγκεκριμένο σενάριο αντλεί το θεωρητικό του υπόβαθρο από τις θεωρίες του «κοινωνικού εποικοδομητισμού», ο οποίος δίνει έμφαση στο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο και στην κοινωνική αλληλεπίδραση. Ο Vygotsky (1993), υποστηρίζει την αξία της σκαλωσιάς (scaffolding), που παρέχει ο εκπαιδευτικός, προκειμένου να προχωρήσουν οι μαθητές του στο επόμενο επίπεδο της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης (zone of proximal development).

Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην καθημερινή διδακτική πρακτική οδήγησε στη δημιουργία εμπλουτισμένων περιβαλλόντων μάθησης, στα οποία οι μαθητές οικοδομούν τις γνώσεις τους συνεργατικά και αναπτύσσουν την κριτική και δημιουργική σκέψη τους παράλληλα με τις γνωστικές και μεταγνωστικές στρατηγικές τους (Μακράκης 2000· Κόμης 2004· Ράπτης & Ράπτη 2006· Σολομωνίδου 2006). Η χρήση των σύγχρονων τεχνολογικών περιβαλλόντων για την ανάγνωση, τη γραφή και την κατανόηση της ποίησης δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια πολυτροπική προσέγγιση της διδασκαλίας, στην οποία αξιοποιούνται κι άλλα σημειωτικά συστήματα έκφρασης, εκτός του γλωσσικού (Νικολαΐδου 2009). Έτσι, μέσα από την αξιοποίηση των εικαστικών τεχνικών και την κατασκευή πολυτροπικών κειμένων

αλλάζει ο τρόπος επικοινωνίας με το κείμενο, στο οποίο τα συστατικά του δεν λειτουργούν ως καλλωπιστικά στοιχεία, αλλά ως βασικά εργαλεία πρόσληψης και κατανόησης του κειμένου μέσα από τους κανόνες και την τεχνική μιας άλλης τέχνης. Παράλληλα, η δυναμική των ψηφιακών μέσων προσφέρει στους μαθητές τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν με το ποίημα χρησιμοποιώντας την τεχνολογία με τρόπο που έχει νόημα γι' αυτούς (Hughes 2007). Η επικοινωνία με το κείμενο περνά μέσα από την κατανόηση του λόγου που παράγεται από τα υποκείμενα που συμμετέχουν σε αυτό (Χατζησαββίδης 2003) και αναδεικνύει, επίσης, τον επικοινωνιακό χαρακτήρα της γλώσσας που προϋποθέτει τη βελτίωση των επικοινωνιακών δυνατοτήτων των μαθητών (Χαραλαμπίδης & Χατζησαββίδης 1997).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να εκφράσουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους μέσα από καλλιτεχνικές δραστηριότητες·
- να καλλιεργήσουν και να αναδείξουν τη δημιουργικότητά τους·
- να γνωρίσουν ένα σύγχρονο περιβαλλοντικό πρόβλημα·
- να αντιληφθούν πως η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος έχει να κάνει με τη στάση ζωής του καθενός και τις καθημερινές του συνήθειες·
- να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα εξοικονόμησης νερού και αλλαγής των καθημερινών τους συνηθειών·
- να καλλιεργήσουν συνεργατικές κι επικοινωνιακές δεξιότητες εμπλεκόμενοι σε δραστηριότητες που απαιτούν ομαδικές και συνεργατικές εργασίες·

- να αναπτύξουν δεξιότητες που αφορούν την παρουσίαση της δουλειάς τους στην ολομέλεια·
- να αναπτύξουν δεξιότητες διαλογικής επικοινωνίας και δημιουργικής έκφρασης·
- να αναγνωρίσουν την αξία της απαγγελίας ποιημάτων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να αποκτήσουν δεξιότητες ανάγνωσης, κατανόησης και απόλαυσης ενός ποιήματος·
- να δημιουργήσουν ποιήματα με ομοιοκαταληξία·
- να καλλιεργήσουν δεξιότητες προφορικής παρουσίασης·
- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο·
- να διευρύνουν το λεξιλόγιό τους·
- να γνωρίσουν τα δομικά στοιχεία ενός τηλεοπτικού μηνύματος και να κατακτήσουν δεξιότητες αποκωδικοποίησης των πληροφοριών του·
- να γνωρίσουν τα δομικά στοιχεία μιας αφίσας και τους τρόπους που αναδεικνύονται τα μηνύματα·
- να δημιουργήσουν δικές τους αφίσες που να περιέχουν περιβαλλοντικά μηνύματα·
- να μάθουν να μετατρέπουν κείμενα από την οριστική έγκλιση στην προστακτική, συντάσσοντας οδηγίες.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να αποκτήσουν δεξιότητες πλοήγησης σε ιστοσελίδες·
- να καλλιεργήσουν βασικές δεξιότητες χρήσης του Η/Υ, χρήσης πληκτρολογίου και ποντικιού, αποθήκευσης αρχείων·

- να εκφράσουν τις σκέψεις τους και τα συναισθήματά τους με λεξιγραφήματα ([wordle](#), [tagxedo](#)).
- να εξασκηθούν στην αναζήτηση εικόνων και να δημιουργήσουν με αυτές ψηφιακό κολάζ ([befunky](#)).
- να εξοικειωθούν με τον χειρισμό του [Ηλεκτρονικού Αντίστροφου Λεξικού \(Αωαστασιάδη-Συμεωνίδη\)](#) και τη διαδικασία αναζήτησης λέξεων πληκτρολογώντας την κατάληξη.
- να εξοικειωθούν με λογισμικά δημιουργικής έκφρασης ([Tux Paint](#) ή [RNA](#)).
- να εμπλακούν σε δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού, ελέγχοντας την υποκειμενικότητα ενός τηλεοπτικού μηνύματος.
- να δημιουργήσουν τα δικά τους ποιήματα στα οποία θα ενσωματώσουν εικόνες.
- να εξοικειωθούν με τη διαδικασία ψηφιοποίησης ενός αρχείου ΠΕΚ μέσω της εφαρμογής [yumpu](#).
- να δημιουργήσουν τα δικά τους συνθήματα και να τα αποδώσουν με πολυτροπικό κείμενο σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον δημιουργίας αφίσας.
- να εξοικειωθούν με τη διαδικασία συνεργατικής γραφής και να γνωρίσουν τη λειτουργία των αντίστοιχων web2.0 περιβαλλόντων ([google docs](#)).

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές θα εμπλακούν σε ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, θα συνεργαστούν στα πλαίσια της ομάδας, θα εκφραστούν καλλιτεχνικά, θα διαβάσουν ποιήματα, θα αντιληφθούν τη σημασία της απαγγελίας ποιημάτων, θα αποκωδικοποιήσουν τηλεοπτικά μηνύματα, θα ασκηθούν σε δεξιότητες κριτικού γραμματισμού μελετώντας τα δομικά στοιχεία του τηλεοπτικού μηνύματος, θα γνωρίσουν το κειμενικό είδος της αφίσας και θα ασκηθούν σε δημιουργικές δραστηριότητες με την ανάπτυξη του δικού τους μηνύματος χρησιμοποιώντας σχετικό περιβάλλον δημιουργίας αφίσας. Ο δάσκαλος, ακολουθώντας τις αρχές του εποικοδομισμού, θα

λειτουργεί ως εμπνευστής, διευκολυντής και καθοδηγητής. Σκοπός είναι να καλλιεργήσει δεξιότητες δημιουργικής σκέψης και έκφρασης, έτσι ώστε τα παιδιά να παραγάγουν πρωτότυπες ιδέες και να εκφραστούν δημιουργικά.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για το σενάριο μπορεί να αποτέλεσε το τελευταίο μάθημα του βιβλίου του μαθητή (*Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Δημοτικού, γ' τεύχος, σ. 68*), με τίτλο: «Το καλοκαίρι». Παρουσιάστηκε το ίδιο ποίημα μελοποιημένο, σε μορφή [τραγουδιού](#) κι ακολούθησαν σχετικές ερωτήσεις όπως: «ποια είναι η αγαπημένη σας εποχή», «πού θα πάτε διακοπές», κλπ. Αξιοποιήθηκε, επίσης, ο καταγισμός ιδεών σχετικά με λέξεις, αντικείμενα και συναισθήματα που σχετίζονται με το καλοκαίρι. Επειδή η συγκεκριμένη τάξη που εφαρμόστηκε το σενάριο δεν είχε εμπειρία στη χρήση των εργαλείων που προβλέπονταν στο σενάριο, αφιερώθηκε ένα τρίωρο στη γνωριμία αυτών των περιβαλλόντων. Το τρίωρο ήταν αρκετό και οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ιδιαίτερα στη εκμάθησή τους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο εντάσσεται στην τελευταία ενότητα της *Γλώσσας* και στο τέλος του διδακτικού έτους. Συμβαδίζει με τους στόχους της ενότητας «Γιορτή και ξενοιασιά» του βιβλίου της *Γλώσσας* (γ' τεύχος), της Γ' Δημοτικού (Ιντζίδης, Παπαδόπουλος, Σιούτης & Τικτοπούλου 2010). Συγχρονίζεται με το Α.Π.Σ και Δ.Ε.Π.Π.Σ. για τη Γ' τάξη Δημοτικού στα μαθήματα της Νεοελληνικής Γλώσσας, καθώς και της Μελέτης Περιβάλλοντος της ίδιας τάξης, των αξόνων γνωστικού περιεχομένου που αφορούν την «Αλληλεπίδραση ανθρώπου–περιβάλλοντος. Ο τόπος όπου ζω – προστασία του τόπου μου».

Επιδιώκει, επίσης, την εξερεύνηση ενός περιβαλλοντικού προβλήματος, την εξοικονόμηση νερού, το οποίο σχετίζεται με τις καθημερινές μας συνήθειες. Προσπαθεί να αναδείξει την αξία αγαθών που θεωρούμε δεδομένα, όπως το νερό και την αξία των συμπεριφορών και στάσεων ζωής που καθιστούν τους μαθητές ενεργούς πολίτες.

Συμβαδίζει, τέλος, με το επιστημονικό πεδίο Τέχνες-Πολιτισμός, των νέων πιλοτικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς αξιοποιεί τις ΤΠΕ για να στηρίξει την καλλιτεχνική έκφραση των μαθητών και να τους εισαγάγει σε εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο σενάριο αναπτύσσονται συνεργατικές δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τον διάλογο, την ενεργητική συμμετοχή, τη διερευνητική μάθηση, τον κριτικό γραμματισμό, αξιοποιώντας διδακτικά τις ΤΠΕ και τα συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης και γραφής web2.0

Συγκεκριμένα αξιοποιούνται λογισμικά κι εργαλεία όπως:

- Διαδικτυακή εφαρμογή συνεργατικής δημιουργίας σύννεφων λέξεων και λεξιγραμμάτων: www.tagxedo.com & www.wordle.net.
- Μηχανή αναζήτησης: www.google.gr
- Web2.0 εργαλεία συνεργατικής γραφής και παρουσίασης (google docs & google presentation)
- Διαδικτυακό εργαλείο δημιουργίας αφίσας: <http://edu.glogster.com>
- [*Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής \(Τριανταφυλλίδη\)*](#)
- Διαδικτυακή εφαρμογή δημιουργίας κολάζ: <http://www.befunky.com/>
- [*Λογισμικό της Γλώσσας Α΄ και Β΄ τάξης.*](#)
- Εφαρμογή δημιουργίας ψηφιακού βιβλίου: yumpu.

Κείμενα

Διαδικτυακά κείμενα που αφορούν:

- Ποιήματα για το καλοκαίρι από το [Σπουδαστήριό του Νέου Ελληνισμού](#).
- [Ιστοσελίδα](#) με μερικά ποιήματα από τους μαθητές τριών δημοτικών σχολείων της Πάτρας.

Ιστοσελίδες:

- Ιστοσελίδα της Ελληνικής Ένωσης προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, [HELMERA](#)
- Ιστοσελίδα του [Μικρού Αναγνώστη](#)
- Ιστοσελίδα της ΕΥΔΑΠ με τον [Σταγονούλη](#)
- Ιστοσελίδα της ΕΥΑΘ, που αναφέρεται σε μερικές απλές [συμβουλές εξοικονόμησης νερού](#)

Διαδικτυακά βίντεο:

- Ντοκιμαντέρ από τον Εξάντα με τίτλο «[Πωλείται Ζωή](#)».
- Μελοποιημένο ποίημα του Κωστή Παλαμά με τίτλο «[Το καλοκαίρι](#)», από τους μαθητές του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ξυλοκάστρου.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η & 2η διδακτική ώρα

Αφόρμηση για το πρώτο διδακτικό δίωρο αποτέλεσε η διερεύνηση των πρότερων γνώσεων των παιδιών. Το [φύλλο εργασίας 1](#), ελαφρώς τροποποιημένο, δόθηκε εκτυπωμένο στους μαθητές και ζητήθηκε από κάθε μαθητή να καταγράψει λέξεις που έρχονται αυθόρμητα στο μυαλό του και σχετίζονται με το καλοκαίρι.

Οι λέξεις αυτές καταγράφηκαν στο χαρτί κι έπειτα μεταφέρθηκαν σε ένα web 2.0 εργαλείο [συνεργατικής μάθησης](#) (google doc). Ένας μαθητής από κάθε ομάδα, εκείνος που μπορούσε να γράψει καλύτερα στον επεξεργαστή κειμένου, ανέλαβε να γράψει τις λέξεις των συμμαθητών του στο παραπάνω εργαλείο συνεργατικής γραφής. Το περιβάλλον αυτό της συνεργατικής γραφής άρεσε πολύ στα παιδιά, αν και στην αρχή τους παραξένεψε διότι έβλεπαν να γράφονται πράγματα «από μόνα τους». Εντυπωσιάστηκαν όταν τους εξηγήθηκε πως οι λέξεις, οι οποίες φαίνονται να «γράφονται από μόνες τους», είναι εκείνες που γράφουν οι συμμαθητές τους από τις άλλες ομάδες, απλά υπάρχει η δυνατότητα να γράφουν συγχρόνως. Για να μην μπερδευτούν, οι γραμμές ήταν αριθμημένες και ο κάθε μαθητής ήξερε σε ποια γραμμή έπρεπε να γράψει τις λέξεις του. Η συγγραφή έγινε σε πραγματικό χρόνο και οι μαθητές μπόρεσαν να επέμβουν και να διορθώσουν τους συμμαθητές τους.

Αφού ολοκληρώθηκε η καταγραφή, έγιναν από τον εφαρμοστή του σεναρίου μερικές διορθώσεις, έτσι ώστε όλες οι λέξεις να μην αρχίζουν με κεφαλαίο γράμμα και να είναι σωστά ορθογραφημένες. Στη συνέχεια, οι μαθητές, ακολουθώντας τις

οδηγίες του φύλλου εργασίας 1, μετέφεραν τις λέξεις στο wordle και η κάθε ομάδα σχημάτισε συννεφόλεξα της δικής της επιλογής.¹

Έπειτα, δούλεψαν με τον ίδιο τρόπο και κατέγραψαν τα συναισθήματά τους. Αρχικά, τα έγραψαν στο χαρτί, έπειτα στο [εργαλείο συνεργατικής γραφής](#) και, τέλος, τα μετέφεραν σε ένα άλλο εργαλείο δημιουργίας λεξιγραφημάτων το [tagxedo](#). Ζητήθηκε από τις ομάδες να διαλέξουν μια καλοκαιρινή εικόνα από την επιλογή «Share» και να δώσουν μια «μορφή» στα συναισθήματά του. Στη συνέχεια, έσωσαν τα δημιουργήματά τους σε έναν κοινόχρηστο φάκελο.² Στους μαθητές άρεσε πολύ η δυνατότητα να δώσουν σχήματα στα συναισθήματά τους. Το εργαλείο όμως, εκτός του ότι τους εντυπωσίασε, τους απορρόφησε πολύ και δεν ήθελαν να ασχοληθούν κι άλλο με αυτό. Τους κέρδισε όμως και η ιδέα του κολάζ κι έτσι συνεχίσαμε στην επόμενη δραστηριότητα.

Τέλος, οι μαθητές κατέγραψαν αντικείμενα που μπορούν να βρουν σε μια ακρογιαλιά και με αυτές τις λέξεις η κάθε ομάδα αναζήτησε εικόνες στη μηχανή αναζήτησης. Οι εικόνες αποθηκεύτηκαν σε ένα κοινόχρηστο φάκελο και έγιναν κολάζ με τη βοήθεια της διαδικτυακής εφαρμογής δημιουργίας κολάζ: <http://www.befunky.com/>. Τα κολάζ³ που έφτιαξαν οι μαθητές αποθηκεύτηκαν στον ίδιο φάκελο με τις εικόνες. Τροποποιήθηκε λίγο το αρχικό σενάριο. Επειδή κρίθηκε πως ο χρόνος δεν θα έφτανε για να ολοκληρωθούν οι εργασίες, οι λέξεις με τα συναισθήματα δεν μεταφέρθηκαν στο wordle, όπως προέβλεπε το αρχικό σενάριο αλλά στο tagxedo. Επίσης, οι λέξεις με τα αντικείμενα που βρίσκουμε σε μια παραλία δεν μεταφέρθηκαν καθόλου στο tagxedo, αλλά χρησιμοποιήθηκαν ως λέξεις κλειδιά

¹ Βλ. φάκελο «tekmiria», υποφάκελο «Wordle».

² Βλ. φάκελο «tekmiria», υποφάκελο «tagxedo».

³ Βλ. φάκελο «tekmiria», υποφάκελο «collage».

για την αναζήτηση εικόνων στη μηχανή αναζήτησης. Με τον τρόπο αυτό κερδήθηκε αρκετός χρόνος.

Οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ιδιαίτερα — είχαν άλλωστε αφιερωθεί από τον εφαρμοστή του σεναρίου τρεις διδακτικές ώρες για την εκμάθηση των εργαλείων του σεναρίου. Οι δραστηριότητες άρεσαν πάρα πολύ και εντυπωσίασαν. Οι ομάδες έσωσαν τις δημιουργίες τους σε ένα κοινόχρηστο φάκελο, τις παρουσίασαν στην ολομέλεια, τις εκτύπωσαν και τις τοποθέτησαν στον πίνακα ανακοινώσεων. Ο εφαρμοστής του σεναρίου στάθηκε αρωγός σε όλες τις ομάδες και χρειάστηκε να βοηθήσει αρκετές φορές. Ο χρόνος του δώρου έφτασε οριακά κι επειδή τα εργαλεία εντυπωσίασαν ιδιαίτερα, χρειάστηκε ο εφαρμοστής του σεναρίου να συντονίσει τις ομάδες αρκετές φορές για να ολοκληρωθούν οι εργασίες μέσα στο προβλεπόμενο δώρο.

Οι δραστηριότητες του πρώτου διδακτικού δώρου ήταν εισαγωγικές, δεν απαιτούσαν ιδιαίτερες γνώσεις και έδιναν έμφαση στην εικαστική έκφραση και δημιουργία. Οι μαθητές έπαιξαν με τις λέξεις, τις οπτικοποίησαν με τα λεξιγραφήματα και εκφράστηκαν εικαστικά με το κολάζ. Τέλος, κατά την παρουσίαση των εικαστικών τους δημιουργημάτων ζητήθηκε από τις ομάδες να αιτιολογήσουν την επιλογή των εικόνων (γιατί επέλεξαν τη συγκεκριμένη εικόνα και τι συναισθήματα τούς προκαλεί), έτσι ώστε να εμπλακούν σε δεξιότητες κριτικού γραμματισμού.

3η & 4η διδακτική ώρα

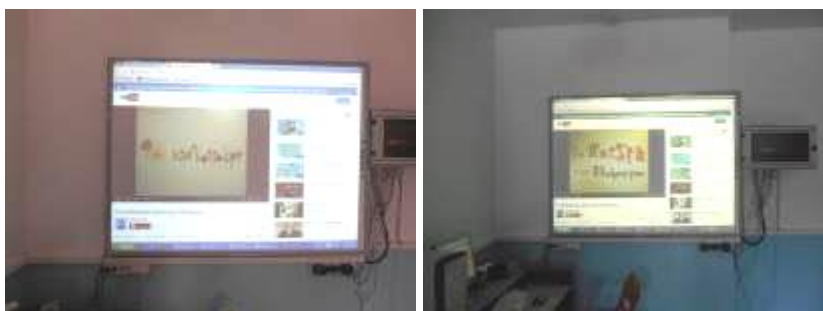
Στο δεύτερο διδακτικό δώρο ασχοληθήκαμε με μια άλλη μορφή τέχνης, την ποίηση. Έχοντας αξιοποιήσει και αναδείξει τις σχετικές με το καλοκαίρι πρότερες αντιλήψεις των παιδιών κι έχοντας εμπλουτίσει το λεξιλόγιό τους, το οποίο το ενσωματώσαμε σε εικαστικές δημιουργίες περάσαμε στην ποιητική έκφραση και δημιουργία. Αρχικά,

ασχοληθήκαμε με το ποίημα «Το καλοκαίρι», της σελίδας 68 του τρίτου τεύχους της *Γλώσσας*. Ο εφαρμοστής του σεναρίου ζήτησε από τα παιδιά να κλείσουν τα μάτια τους, να καθίσουν αναπαυτικά και να αφήσουν τη φαντασία τους ελεύθερη για να τους ταξιδέψει το ποίημα, το οποίο θα τους διάβαζε.

Στη συνέχεια, ο δάσκαλος απήγγειλε το ποίημα, και ζήτησε από τους μαθητές να περιγράψουν στις ομάδες τους τις εικόνες που «είδαν» έχοντας κλειστά τα μάτια τους. Στόχος ήταν η δραστηριότητα αυτή να βοηθήσει στη μετέπειτα εικονογράφηση των δικών τους ποιημάτων. Ακολούθησε ο εντοπισμός της ομοιοκαταληξίας: τα παιδιά σημείωσαν τα ζευγάρια των λέξεων που σχημάτιζαν ομοιοκαταληξία. Έπειτα, παρουσιάστηκε το ίδιο ποίημα [μελοποιημένο](#) και τα παιδιά διαπίστωσαν το «μέτρο» που κρύβεται στη ποίηση και τη σχέση που έχει η ποίηση με το τραγούδι.

Έπειτα, ακολουθώντας τις οδηγίες του [φύλλου εργασίας 2](#), βρήκαν την ομοιοκαταληξία σε ένα ημιδομημένο ποίημα και απόλαυσαν την απαγγελία του, όπως εκείνη είναι δοσμένη στο [λογισμικό της Γλώσσας Α' και Β' τάξης](#).

Η δραστηριότητα άρεσε ιδιαίτερα και κυρίως η δυνατότητα να ακούσουν το ποίημα. Τονίστηκε η σημασία της σωστής απαγγελίας και δόθηκε η δυνατότητα στα παιδιά να δώσουν τη δική τους χροιά στο παραπάνω ποίημα. Η κάθε ομάδα, επεξεργάστηκε την απαγγελία του ποιήματος, μοιράστηκαν ρόλοι και παρουσίασαν την δική τους εκδοχή στην ολομέλεια. Δόθηκε έτσι η δυνατότητα να βιώσουν το ποίημα και να εκφραστούν ανάλογα.

Την επόμενη ώρα, ζητήθηκε από τους μαθητές να επισκεφτούν την ιστοσελίδα του [Σπουδαστηρίου του Νέου Ελληνισμού](#), να διαβάσουν και να απολαύσουν μερικά ποιήματα που σχετίζονται με το καλοκαίρι, να διαλέξουν ένα, να το μεταφέρουν στον επεξεργαστή κειμένου και να χρωματίσουν με ίδιο χρώμα τις λέξεις που σχηματίζουν ομοιοκαταληξία. Τα παιδιά αξιοποίησαν την επιλογή «αντιγραφή–επικόλληση», μετέφεραν τα ποιήματα στον κειμενογράφο και μορφοποίησαν με ίδιο χρώμα τις λέξεις της ομοιοκαταληξίας. Αρχικά, έγινε επίδειξη του τρόπου εργασίας από τον εφαρμοστή του σεναρίου. Οι μαθητές ολοκλήρωσαν τη δραστηριότητα χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία και αποθήκευσαν τα αρχεία τους σε ένα κοινόχρηστο φάκελο.⁴ Οι ομάδες παρουσίασαν το ποίημά τους στην ολομέλεια βάζοντας το δικό τους ύφος στην απαγγελία. Κλείνοντας το δίωρο, ο εφαρμοστής του σεναρίου παρουσίασε το [θαλασσινό τριφύλλι μελοποιημένο](#), για να αντιληφθούν τα παιδιά πως η ποίηση και η δυναμική του στίχου κρύβουν αρμονία και πως οι

⁴ Βλ. φάκελο «tekmiria», υποφάκελο «Ποιήματα».

δημιουργοί (στιχουργοί–συνθέτες–ερμηνευτές) συνεργάζονται και αναδεικνύουν υπέροχα μουσικά δημιουργήματα.

5η & 6η διδακτική ώρα

Στο δίωρο αυτό, ασχοληθήκαμε με την αφήγηση και την αναπλαισίωση ενός παραμυθιού. Αξιοποιήθηκε το λογισμικό της Γλώσσας Α΄ & Β΄ τάξης του Π.Ι. Οι μαθητές, ακολούθησαν τις οδηγίες του [φύλλου εργασίας 3](#), το οποίο παρουσιάστηκε αρχικά από τον εφαρμοστή του σεναρίου. Ο λύκος του παραμυθιού, αναπλαισιωμένος από τον ρόλο του κακού λύκου, όπως εκείνος έχει περάσει στη λαϊκή μας παράδοση, ταξίδεψε τους μαθητές σε όμορφες ιστορίες. Τα παιδιά άκουσαν το παραμύθι και την ιστορία του λύκου, αντιλήφθηκαν την αξία της σωστής απαγγελίας και τη σημασία των σημείων στίξης. Έπειτα, ταξίδεψαν μαζί με τον λύκο και την παρέα του στην κατασκήνωση όπου ασχολήθηκαν με την εγγραφή ενός ημερολογίου. Ενεπλάκησαν σε διαδικασίες αναπλαισίωσης του παραμυθιού και σε διαδικασίες παραγωγής αφηγηματικού λόγου. Η ενασχόληση με το λογισμικό δεν δυσκόλεψε τους μαθητές. Επειδή η online εφαρμογή των λογισμικών παρουσιάζει πρόβλημα, ειδικά όταν γίνεται ταυτόχρονα από τους υπολογιστές ενός εργαστηρίου (γεγονός που οφείλεται στις ταχύτητες του internet), προτιμήθηκε από τον εφαρμοστή του σεναρίου να γίνει η εγκατάσταση του λογισμικού τοπικά σε κάθε υπολογιστή.

Άρεσε πολύ η εγγραφή του ημερολογίου και με την προτροπή του δασκάλου τους, θέλησαν να κρατήσουν κι εκείνα ημερολόγιο στις καλοκαιρινές τους διακοπές, έτσι ώστε να αφηγηθούν τις ιστορίες τους στους συμμαθητές τους, όταν επιστρέψουν στο σχολείο τον Σεπτέμβρη. Δόθηκε περισσότερη έμφαση στη δομή του αφηγηματικού λόγου (Ποιοι; Πού; Τι έκαναν;) και στην σωστή ανάγνωση (σημεία στίξης & απαγγελία). Η εκτύπωση των ημερολογίων δεν στάθηκε δυνατή, διότι υπήρχε πρόβλημα με τον εκτυπωτή.

7η & 8η διδακτική ώρα

Στο δώρο αυτό οι μαθητές, δουλεύοντας σε ομάδες, ασχολήθηκαν με την ποιητική έκφραση. Σκοπός ήταν να εκφραστούν δημιουργικά, ελεύθερα και καλλιτεχνικά και να δημιουργήσουν τα δικά τους ποιήματα, τα οποία θα εικονογραφούσαν και θα τους έδιναν τη μορφή ψηφιακού βιβλίου. Ακολουθώντας τις οδηγίες του [φύλλου εργασίας 4](#), αρχικά, παρουσιάστηκαν στον διαδραστικό πίνακα μερικά ποιήματα που έγραψαν μαθητές ενός [άλλου σχολείου](#).

Τα ποιήματα είχαν θέμα το ‘καλοκαίρι’, άρεσαν στους μαθητές και αποτέλεσαν καλή αφορμή για να γράψουν και εκείνοι τα δικά τους ποιήματα. Τα παιδιά σηκώθηκαν στον διαδραστικό πίνακα και σημείωσαν τις λέξεις που σχηματίζουν ομοιοκαταληξία.

Έπειτα, οι ομάδες αναδιανεμήθηκαν και χωρίστηκαν σε δύο κατηγορίες, ανάλογα με το τι ήθελε να κάνει το κάθε παιδί: τους ποιητές και τους εικονογράφους. Έτσι, σχηματίστηκαν τέσσερις ομάδες ποιητών και δύο ομάδες εικονογράφων. Αρχικά, παρουσιάστηκε από τον εφαρμοστή του σεναρίου ο τρόπος αξιοποίησης του Αντίστροφου [Ηλεκτρονικού Λεξικού](#) (Αναστασιάδη-Συμεωνίδη), έτσι ώστε να βοηθηθούν οι μαθητές στην εύρεση λέξεων με ομοιοκαταληξία. Η σύνθεση του ποιήματος έγινε ομαδικά κι ένας μαθητής ανέλαβε να γράψει στον επεξεργαστή κειμένου. Για να υπάρχει κοινή μορφή του ποιήματος σε όλες τις ομάδες, ετοιμάστηκε από τον εφαρμοστή του σεναρίου ένα αρχείο στο κειμενογράφο και τοποθετήθηκε σε έναν κοινόχρηστο φάκελο. Οι ομάδες της εικονογράφησης, αφού άκουγαν το ποίημα κάθε ομάδας, ζωγράφισαν σχετικές καλοκαιρινές εικόνες με τη βοήθεια ενός λογισμικού δημιουργικής έκφρασης, το [Tux Paint](#).

Οι μαθητές ήταν εξοικειωμένοι με το λογισμικό αυτό και δεν δυσκολεύτηκαν ιδιαίτερα. Για να σώσουμε τις εικαστικές δημιουργίες αξιοποιήσαμε την επιλογή «Print Screen» του πληκτρολογίου και την επιλογή «επικόλληση» σε ένα αρχείο επεξεργαστή κειμένου. Η αρχική επίδειξη αξιοποίησης των παραπάνω εντολών έγινε από τον δάσκαλο και οι ομάδες των εικονογράφων χρειάστηκαν τη βοήθειά του. Όλα τα αρχεία⁵ σώθηκαν σε ένα κοινόχρηστο φάκελο, παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια, συγκεντρώθηκαν από τον εκπαιδευτικό, ψηφιοποιήθηκαν με τη βοήθεια της εφαρμογής [yumpu](#) και ανέβηκαν στο [wiki της τάξης](#). Έτσι, τα καλλιτεχνικά τους δημιουργήματα ήταν διαθέσιμα στους μαθητές και μπορούσαν να τα δουν σε οποιαδήποτε στιγμή.

9η & 10η διδακτική ώρα

Στο δίωρο αυτό οι μαθητές ασχολήθηκαν με τα μηνύματα που περιέχονται σε αφίσες και συγκεκριμένα με τα μηνύματα που υπάρχουν στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Ένωσης προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος [HELMERA](#). Αρχικά, ο δάσκαλος παρουσίασε τα τηλεοπτικά μηνύματα με θέμα την προστασία των ακτών καθώς και τις σχετικές αφίσες.

⁵ Βλ. φάκελο «tekmiria», υποφάκελο «Το καλοκαίρι_ποιήματα».

Στη συνέχεια προσπαθήσαμε να αποκωδικοποιήσουμε τα μήνυμά τους. Ακολούθησε συζήτηση που αφορούσε τη δομή των μηνυμάτων: τι δείχνει και ποιος ο σκοπός του μηνύματος, πώς μεταφέρεται το μήνυμα, γιατί επιλέχτηκε ο γλάρος κλπ. Σκοπός ήταν να αναδείξουμε τη δομή του κειμενικού είδους της αφίσας και την αμεσότητα του μηνύματος που πρέπει να εμπεριέχει. Για να αντιληφθούν καλύτερα την παραπάνω δομή, καλέσαμε τους μαθητές να επισκεφτούν τη σελίδα με τις θερινές ενημερωτικές εκστρατείες της [Helmera](#). Οι μαθητές επεξεργάστηκαν τα κεντρικά συνθήματα και η κάθε ομάδα παρουσίασε στην ολομέλεια της τάξης τη δομή μιας αφίσας.

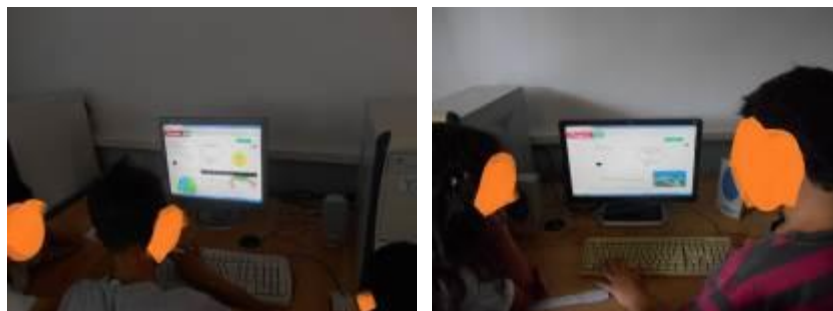

Έπειτα, ζητήθηκε από τα παιδιά να φτιάξουν τη δική τους αφίσα στην εφαρμογή [edu.glogster](#), ακολουθώντας τις οδηγίες του [φύλλου εργασίας 5](#). Η κάθε ομάδα συζήτησε την επιλογή του κεντρικού συνθήματός της και τον τρόπο που θα το αναδείξει. Για να βοηθηθούν τα παιδιά στην επιλογή του συνθήματός τους, παρουσιάστηκαν στον διαδραστικό [σχετικές οδηγίες](#) που αφορούσαν τις καλοκαιρινές μας συνήθειες. Σκοπός ήταν να αφήσουμε τη φαντασία και τη δημιουργικότητα των μαθητών να αποτυπωθεί στη δική τους αφίσα. Για να μπορέσουν οι ομάδες να δουλέψουν στην εφαρμογή [edu.glogster](#), είχαν τοποθετηθεί από τον εφαρμοστή του σεναρίου σε έναν κοινόχρηστο αρχείο τα username και τα password των ομάδων.

Με τον τρόπο αυτό μπόρεσαν πολύ εύκολα οι μαθητές να πραγματοποιήσουν είσοδο στην εφαρμογή, αξιοποιώντας τις επιλογές «αντιγραφή- επικόλληση». Η χρήση της εφαρμογής είχε διδαχτεί σε ξεχωριστή ώρα και οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν ιδιαίτερα. Ωστόσο, χρειάστηκε η βοήθεια του δασκάλου στον τρόπο που εισάγουμε εικόνες και βίντεο, όπως και στον τρόπο που σώζουμε την αφίσα. Ο δάσκαλος στάθηκε αρωγός σε όλες τις ομάδες, οι οποίες δούλεψαν με ιδιαίτερο ζήλο, αναζήτησαν το κεντρικό σύνθημα, τοποθέτησαν εικόνες βίντεο και γραφικά της επιλογής τους και, τέλος, έσωσαν τις αφίσες στους σε έναν κοινόχρηστο φάκελο.⁶

Οι ομάδες παρουσίασαν τις αφίσες τους στην ολομέλεια και ανέβηκαν με τη βοήθεια του δασκάλου στο [wiki της τάξης](#). Με την ενασχόληση με το κειμενικό είδος της αφίσας και την δημιουργία δικών τους μηνυμάτων ανακάλυψαν τον τρόπο που κωδικοποιούνται τα μηνύματα στις αφίσες και τα τηλεοπτικά σποτ. Έτσι ενεπλάκησαν σε διαδικασίες κριτικού γραμματισμού.

⁶ Βλ. φάκελο «tekmiria», υποφάκελο «Αφίσες».

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Φύλλο εργασίας 1. Δημιουργώ με λέξεις.

Α. Βρίσκω και καταγράφω λέξεις που σχετίζονται με το καλοκαίρι.

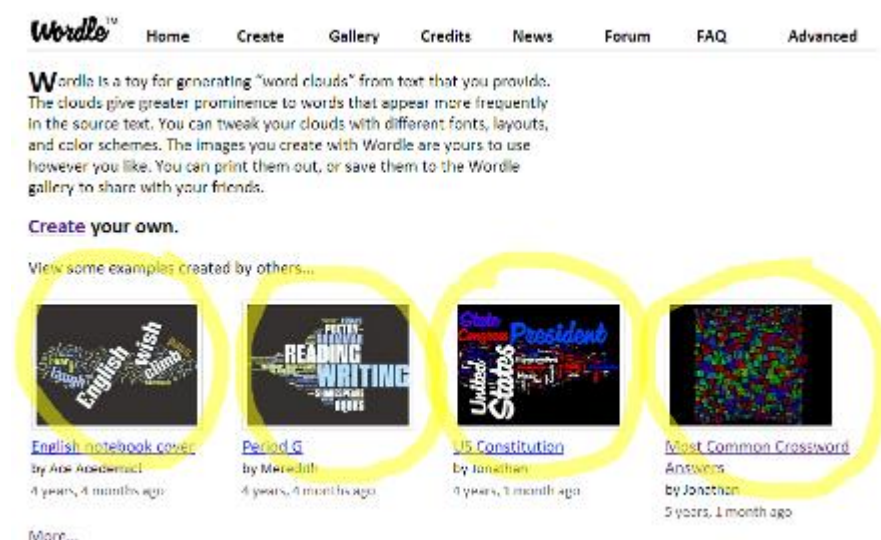
Ο καθένας από εσάς θα πρέπει να σκεφτεί και να καταγράψει λέξεις που σχετίζονται με το καλοκαίρι.

Ανοίξτε τον παρακάτω σύνδεσμο και γράψτε τις λέξεις αυτές, ακολουθώντας τις οδηγίες.

https://docs.google.com/document/d/1fi6IWj-ZdFb4SF484MY4UyGOCPsdoN_ccrF_PJJ1Vl0/edit?usp=sharing

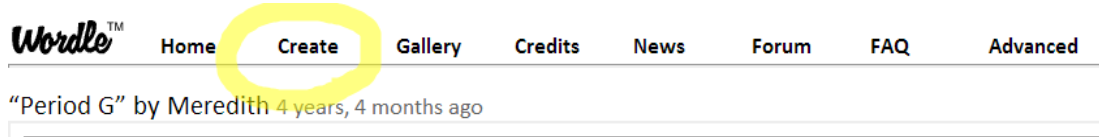
Ας παίξουμε με τις λέξεις που γράψαμε. Χωριστείτε σε 4-5 ομάδες. Πατήστε στον παρακάτω σύνδεσμο και επιλέξτε μία από τις εικόνες που σας αρέσει.

<http://www.wordle.net>

Στο επόμενο παράθυρο επιλέξτε «Create»

Στη συνέχεια επιλέξτε όλες τις λέξεις που γράψατε στην προηγούμενη καρτέλα: Λέξεις Καλοκαιριού.

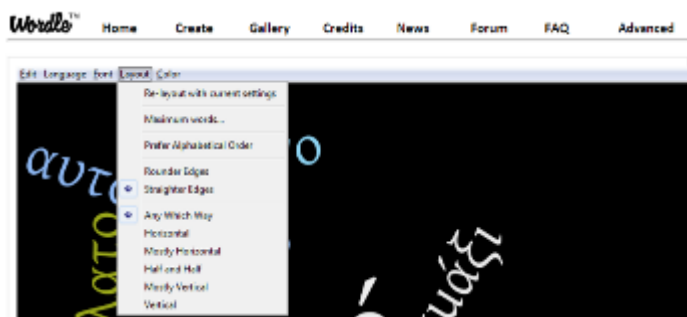

και μεταφέρετε τες στο παρακάτω πλαίσιο (κυκλωμένο με κίτρινο χρώμα). Μετά πατήστε την επιλογή «Go» (φαίνεται κυκλωμένο με κόκκινο χρώμα).

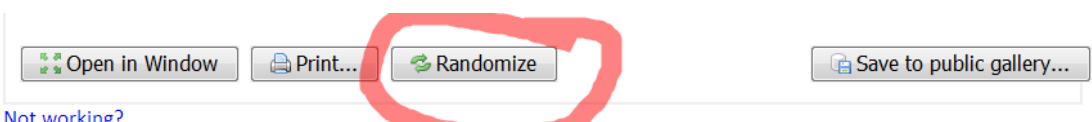

Μορφοποιήστε τις λέξεις πατώντας το μενού «Layout» και μια από τις παρακάτω επιλογές:

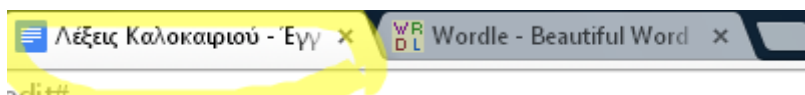

Με τη επιλογή «Randomize» αλλάζουμε τον τρόπο εμφάνισης.

Πατήστε την επιλογή «print screen» στο πληκτρολόγιό σας. Έπειτα μεταβείτε στην προηγούμενη καρτέλα, εκεί όπου γράψατε τις λέξεις του καλοκαιριού (κυκλωμένη με κίτρινο χρώμα).

Πηγαίνετε στο τέλος του εγγράφου, κάντε δεξί κλικ κι επιλέξτε «Paste».

Παρουσιάστε στην ολομέλεια τη δημιουργία της. Οι μεγαλύτερες λέξεις, είναι οι λέξεις που χρησιμοποιήσατε περισσότερες φορές.

Β. Βρίσκω και καταγράφω λέξεις που σχετίζονται με τα συναισθήματα που νιώθω για το καλοκαίρι.

Με τον ίδιο τρόπο, ο καθένας από εσάς, θα πρέπει να καταγράψει λέξεις που σχετίζονται με τα συναισθήματα που νιώθει για το καλοκαίρι. Ανοίξτε τον παρακάτω σύνδεσμο και γράψτε τις λέξεις αυτές, ακολουθώντας τις οδηγίες.

<https://docs.google.com/document/d/1Ck9v1MVAwHHvmGvnF-W9bcTzsYBFiH6rjyZFKFbFYto/edit?usp=sharing>

Γ. Δημιουργήστε κολάζ με καλοκαιρινά αντικείμενα

Αν πηγαίνατε μια βόλτα στην παραλία με την ομάδα σας, τι αντικείμενα θα μπορούσατε να βρείτε στην ακρογιαλιά;

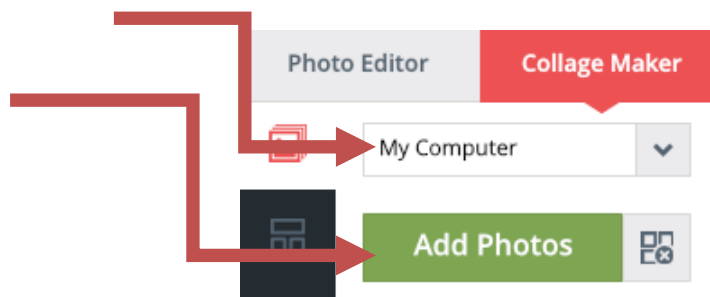
Με τη βοήθεια του δασκάλου σας καταγράψτε όλες τις απαντήσεις σας στη διαδικτυακή εφαρμογή [tagxedo](http://tagxedo.com). Δώστε το σχήμα που θέλετε από την επιλογή «Shape».

Στη συνέχεια, βρείτε εικόνες με τις λέξεις που χρησιμοποιήσατε στη [μηχανή αναζήτησης](http://www.tagxedo.com). Αποθηκεύστε τις εικόνες σε ένα φάκελο στον υπολογιστή σας.

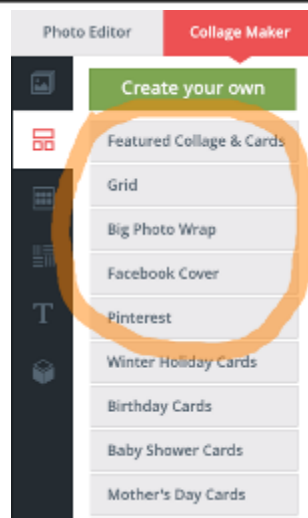
Επισκεφτείτε τη διαδικτυακή εφαρμογή δημιουργίας κολάζ:

<http://www.befunky.com/>

Ανεβάστε τις φωτογραφίες που αποθηκεύσατε στον φάκελο στον Η/Υ.

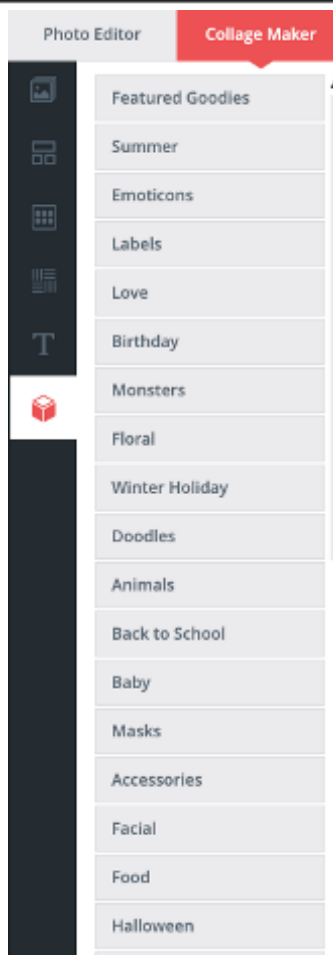
Επιλέξτε το στυλ της μορφοποίησης (καλό είναι να επιλέξετε ανάμεσα στις πρώτες πέντε κατηγορίες).

Αλλάζετε το μέγεθος, τα κενά και τις άκρες των φωτογραφιών.

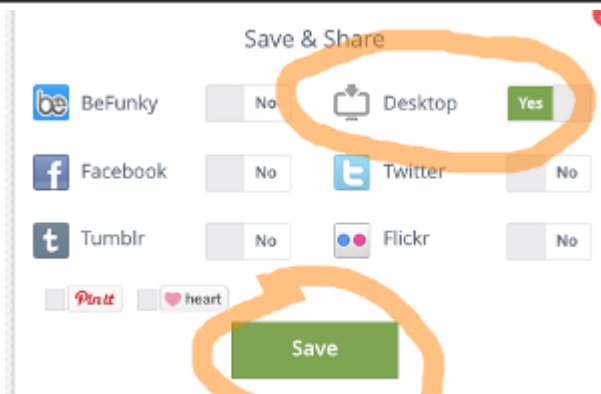
Συμπληρώστε και με άλλα εικονίδια:

Σώστε το αρχείο στον υπολογιστή πατώντας την επιλογή «Save»

Είναι επιλεγμένη η επιλογή αποθήκευση στον υπολογιστή και πατήστε το κουμπί «Save».

Παρουσιάστε το κολάζ στην ολομέλεια. Αιτιολογήστε την επιλογή των φωτογραφιών.

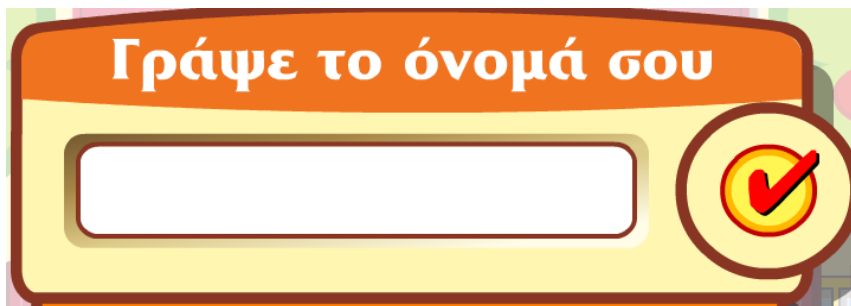

Φύλλο εργασίας 2. Γίνομαι ποιητής.

A. Μαθαίνω για την ομοιοκαταληξία.

Θέλετε να βοηθήσετε στη δημιουργία ενός ποιήματος με τη σωστή ομοιοκαταληξία;

Κάντε κλικ στην παρακάτω εικόνα και γράψτε το όνομα της ομάδας σας.

Επιλέξτε τον Λύκο και τις τέσσερις εποχές.

Έπειτα, το μενού «Το Μαγικό Δέντρο», όπως δείχνει η παρακάτω εικόνα:

Ακολουθήστε τις οδηγίες και συμπληρώστε το ποίημα με τη σωστή ομοιοκαταληξία. Όταν τελειώσετε, απολαύστε την απαγγελία του ποιήματος.

Προσπαθήστε να το απαγγείλετε κι εσείς στην ομάδα σας με τον δικό σας τρόπο. Μοιράστε τους ρόλους: αφηγητής, πουλιά και παιδιά. Απαγγείλετέ το στην ολομέλεια.

B. Απολαμβάνω και επιλέγω ποιήματα

Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Σπουδαστηρίου του Νέου Ελληνισμού](#), διαβάστε κι απολαύστε μερικά ποιήματα, διαλέξτε ένα που σας αρέσει και μεταφέρετέ το σε έναν επεξεργαστή κειμένου (Word). Χρωματίστε με ίδιο χρώμα τις λέξεις που σχηματίζουν ομοιοκαταληξία. Προσοχή: για να μην έχετε δυσκολίες στην τροποποίηση επιλέξτε μόνο την περιοχή με το ποίημα κι όχι όλη τη σελίδα, όπως φαίνεται στο παράδειγμα:

Γράψτε στην αρχή τον τίτλο και τον ποιητή. Παρουσιάστε το στην ολομέλεια, δίνοντας σημασία στον τρόπο που θα το απαγγείλετε.

Φύλλο εργασίας 3. Αφηγούμαι ιστορίες και παραμύθια.

Τι θα λέγατε να πάμε κατασκήνωση μαζί με τον λύκο;

Πατήστε πάνω στην εικόνα κι επιλέξτε το μενού «Ο Λύκος και οι 4 εποχές»

Επιλέξτε το μενού «Το παραμύθι»

κι απολαύστε την ιστορία του καλλιεργημένου λύκου. Προσέξτε τη σημασία της απαγγελίας και των σημείων στίξης.

Έπειτα, επιλέξτε το μενού «καλοκαίρι» και ο λύκος θα σας διαβάσει το ημερολόγιο ενός παιδιού.

Στη συνέχεια, βοηθήστε τον λύκο και τα παιδιά να γράψουν τα δικά τους ημερολόγια. Μπορείτε να επιλέξετε τα ημερολόγια κι από το μενού «Επιλογές», όπως φαίνεται στην εικόνα:

Ακολουθήστε τις οδηγίες και γράψτε τα ημερολόγια.

Την πρώτη ημέρα, τη Δευτέρα, θα γράψετε για το ταξίδι. Επιλέξτε τη Νεράιδα για βοήθεια και το ημερολόγιο, για να γράψετε.

Τη δεύτερη ημέρα, την Τρίτη, θα επιλέξετε τους αριθμούς για να γράψετε για τον ουρανό, τη θάλασσα, την κατασκήνωση και τη φύση.

Την τρίτη ημέρα, την Τετάρτη, θα ετοιμάσετε μερικές ταμπέλες για τη σωστή συμπεριφορά στην παραλία.

Την τέταρτη ημέρα, την Πέμπτη, θα ακούσετε και θα μάθετε για ένα ωραίο παραμύθι που είπε ο Λύκος. Ακολουθήστε τις οδηγίες, βάλτε στη σειρά τις εικόνες και φτιάξτε μια δική σας ιστορία.

Στο επόμενο στάδιο βρείτε τη χαμένη κάρτα και ζωγραφίστε την.

Τέλος, παρουσιάστε τη δική σας εκδοχή μιας «παραμυθοσαλάτας» από κάρτες διαφόρων παραμυθιών.

Αφού τελειώσετε τα ημερολόγιά σας, εκτυπώστε τα και παρουσιάστε τα στην ολομέλεια.

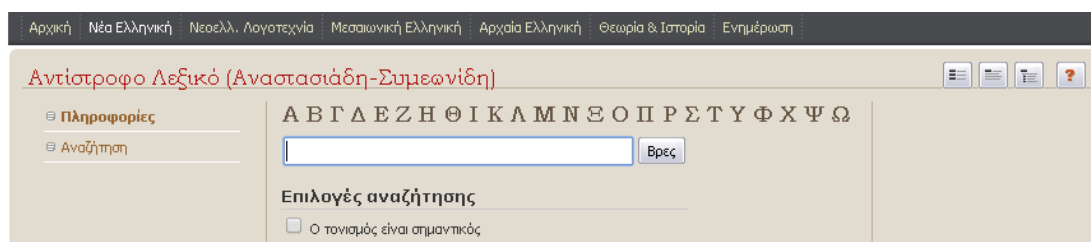

Φύλλο εργασίας 4. Γράφω τα δικά μου ποιήματα.

[Πατήστε εδώ](#) για να δείτε μερικά ποιήματα που έφτιαξαν οι μαθητές ενός άλλου σχολείου.

Τι θα λέγατε να φτιάξουμε κι εμείς τα δικά μας ποιήματα που να αφορούν το καλοκαίρι και να τα ανεβάσουμε στην ιστοσελίδα της τάξης μας ή του σχολείου; Η κάθε ομάδα θα ετοιμάσει ένα ποίημα, θα το εικονογραφήσει και θα το παρουσιάσει στην ολομέλεια. Μπορείτε επίσης να το μελοποιήσετε με τη βοήθεια του/της μουσικού του σχολείου σας.

Για να βρείτε λέξεις με ίδια κατάληξη, επισκεφτείτε το αντίστροφο [ηλεκτρονικό λεξικό](#) και πληκτρολογήστε την κατάληξη μιας λέξης, για να βρείτε τις λέξεις που κάνουν ομοιοκαταληξία.

Το Αντίστροφο λεξικό είναι πρόσφορο για αναζήτηση λέξεων βάσει της κατάληξής τους. Πληκτρολογώντας μία οποιαδήποτε κατάληξη θα εμφανιστεί η λίστα των λέξεων του λεξικού με την κατάληξη αυτή. Ισχύουν οι ίδιοι κανόνες πληκτρολόγησης λημμάτων με τη διαφορά ότι δεν απαιτείται η χρήση του * στην αρχή. Για παράδειγμα, πληκτρολογώντας "ισμός" θα εμφανιστούν οι ίδιες λέξεις με το εάν πληκτρολογήσετε "ισμός". Μπορείτε ωστόσο να χρησιμοποιήσετε το * για πιο περίπλοκα πρότυπα καταλήξεων.

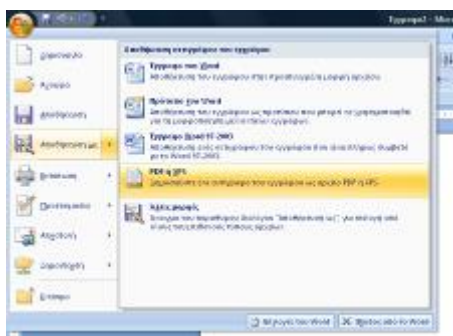
• ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Το λεξικό

Γράψτε το ποίημα σε έναν επεξεργαστή κειμένου (Word) και εικονογραφήστε το με τη βοήθεια ενός λογισμικού δημιουργικής έκφρασης, όποιο εσείς γνωρίζετε καλύτερα (π.χ. [Tux Paint](#) ή [RNA](#). Πατήστε πάνω στους υπερσυνδέσμους, για να δείτε οδηγίες για τα λογισμικά). Με τη βοήθεια του δασκάλου σας, μεταφέρετε τη ζωγραφιά στο αρχείο του επεξεργαστή κειμένου.

Όταν ολοκληρώσετε την εργασία σας, ο δάσκαλός σας, θα σας βοηθήσει να ενοποιήσετε όλα τα αρχεία σε ένα αρχείο και να το σώσετε σε μορφή pdf, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

Δημιουργήστε ένα ψηφιακό βιβλίο, ανεβάζοντας το αρχείο pdf στην εφαρμογή yumpu.

Τέλος, τα ποιήματά σας, σε μορφή ψηφιακού βιβλίου, ανεβάστε τα στην ιστοσελίδα του σχολείου ή της τάξης. Ο δάσκαλός σας θα σας βοηθήσει και σε αυτό.

Φύλλο εργασίας 5. Δημιουργώ αφίσες.

Το καλοκαίρι είναι μια εποχή που μας αρέσει να απολαμβάνουμε τη θάλασσα. Πρέπει όμως να προσέχουμε και μερικά πράγματα. Συζητήστε στην ομάδα σας και γράψτε μερικές καλοκαιρινές οδηγίες για παιδιά. Αποφασίστε για το κεντρικό μήνυμα της ομάδας σας προς τους συμμαθητές σας. Δημιουργήστε τη δική σας αφίσα που να περιέχει το κεντρικό μήνυμά σας και αποφασίστε για τον τρόπο που θα το παρουσιάσετε.

- Ενεργοποιήστε τον σύνδεσμο <http://edu.glogster.com> και φτιάξτε μια αφίσα.
- Κάντε είσοδο με τους κωδικούς που θα σας δώσει ο δάσκαλός σας.

- Πατήστε το μενού:

- Επιλέξτε από τα προσφερόμενα πρότυπα εκείνο που σας εξυπηρετεί, για να δημιουργήσετε την αφίσα σας.

Θυμηθείτε τον τρόπο δημιουργίας αφίσας, τα δομικά της στοιχεία και τα μηνύματα που πρέπει να περιέχει. Αξιοποιήστε, επίσης, το υλικό των προηγούμενων μαθημάτων (π.χ. τα ποιήματα, τις εικόνες, τα κολάζ και τις ζωγραφιές σας). Ετοιμάστε την αφίσα σας και ανεβάστε την, με τη βοήθεια του δασκάλου, στο ιστολόγιο της τάξης. Μπορείτε να προσθέσετε και σχετικά βίντεο από την εκστρατεία της helmera στο [YouTube](https://www.youtube.com).

Φύλλο εργασίας 6. Η αξία του νερού.

Ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα του σύγχρονου ανθρώπου είναι η εξοικονόμηση του νερού. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του [Μικρού Αναγνώστη](#) και δείτε τη σχετική δραστηριότητα του μήνα, η οποία μας «υπενθυμίζει όσα θα πρέπει να γνωρίζουμε και να μην ξεχνάμε για το πολυτιμότερο αγαθό του καλοκαιριού αλλά και όλου του χρόνου...το νερό!».

Πατήστε το μενού «[ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ](#)» και κάντε μερικές από εκείνες που θα αποφασίσει η ομάδα σας.

Διαβάστε τις πληροφορίες του μενού «[ΜΑΘΕ ΚΙ ΑΥΤΟ](#)», και λύστε τα παρακάτω απλά προβλήματα:

- Ο Γιάννης έχει πέντε βαμβακερά μπλουζάκια. Πόσες μανιέρες χρειάστηκαν για να καλλιεργηθούν;
- Η Αννούλα μέτρησε πως στο σπίτι της χρησιμοποιούν το καζανάκι της τουαλέτας 15 φορές την ημέρα. Μπορείτε να βρείτε πόσα λίτρα νερού (ή μεγάλα μπουκάλια) καταναλώνουν;
- Ο Κώστας, επίσης, μέτρησε πως στην οικογένειά του χρησιμοποιούν το μπάνιο για περίπου 25 λεπτά. Μπορείτε να βρείτε πόσα λίτρα νερού (ή μεγάλα μπουκάλια) καταναλώνουν;
- Κάνε μια μικρή έρευνα. Ρώτησε τους γονείς σου πόσες φορές την ημέρα χρησιμοποιείτε το καζανάκι και πόσα λεπτά κάνετε μπάνιο. Υπολόγισε πόσα λίτρα νερού καταναλώνετε καθημερινά στην οικογένειά σας για τις παραπάνω δραστηριότητες.

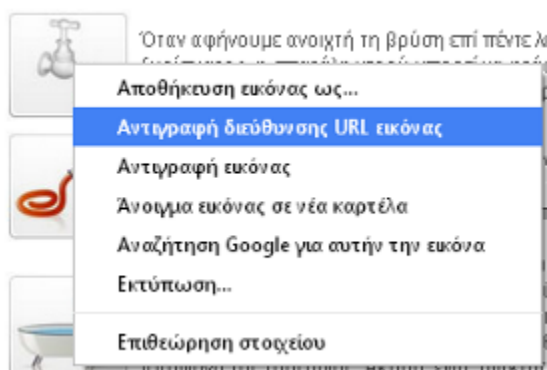

Οδηγίες εξοικονόμησης νερού

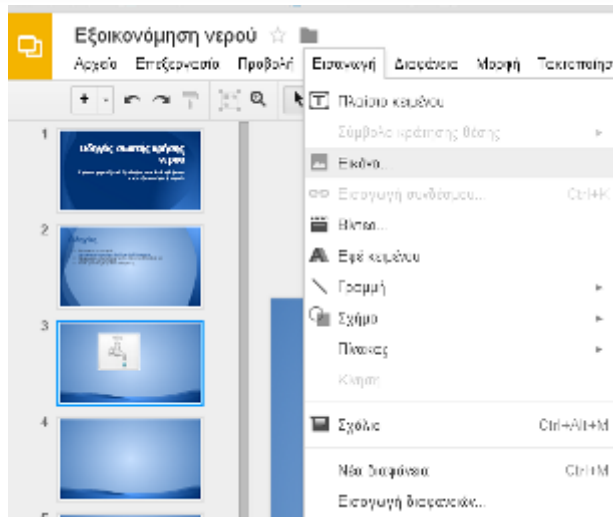
Διαβάστε μερικές απλές [συμβουλές εξοικονόμησης νερού](#) και συζητήστε τες στην ομάδα σας. Στη συνέχεια γράψτε μερικές οδηγίες σχετικές με αυτές που διαβάσατε στην προστακτική έγκλιση, στο β' πληθυντικό πρόσωπο.

Χωριστείτε σε 5 ομάδες και διαλέξτε από δύο εικονίδια που υπάρχουν στην παραπάνω σελίδα. Επισκεφτείτε ένα εργαλείο συνεργατικής γραφής ([google doc](#)), στο οποίο θα μεταφέρετε τις σχετικές εικόνες και γράψτε το κείμενο με τις οδηγίες, μετατρέποντάς τες σε έγκλιση προστακτική στο β' πληθυντικό πρόσωπο.

Για να μεταφέρετε τις εικόνες πατήστε πάνω στην εικόνα, με δεξί κλικ κι επιλέξτε το μενού: «Αντιγραφή διεύθυνσης URL εικόνας».

Πηγαίνετε στην ιστοσελίδα που γράφουμε τις οδηγίες [google doc](#), πατήστε το μενού: εισαγωγή/ εικόνα.

Επιλέξτε το μενού «Κατά διεύθυνση URL»

κι επικολλήστε τη διεύθυνση στο αντίστοιχο πλαίσιο. Η εικόνα θα μεταφερθεί στη διαφάνεια.

Έπειτα γράψτε στο πλαίσιο κειμένου τη σχετική οδηγία.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο αφορά την τελευταία διδακτική ενότητα του σχολικού εγχειριδίου της *Γλώσσας*, τοποθετείται χρονικά στο τέλος του διδακτικού έτους, πραγματεύεται ένα ευχάριστο για τα παιδιά θέμα –το καλοκαίρι– και, συγχρόνως, τα εμπλέκει σε ένα σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα, την αξία του νερού ως πηγής ζωής με τα οφέλη της εξοικονόμησής του. Ο εφαρμοστής του σεναρίου μπορεί να το επεκτείνει σε διάφορες ακόμα δραστηριότητες:

- Προτείνεται να γίνει κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού από τους μαθητές η καταγραφή ενός ημερολογίου. Εφόσον υπάρχει η σχετική εξοικείωση, θα μπορούσαν οι μαθητές να καταγράψουν το ημερολόγιό τους σε ένα εργαλείο συνεργατικής μάθησης wiki, στο οποίο θα έχουν πρόσβαση και δικαιώματα γραφής όλοι οι μαθητές της τάξης. Με τον τρόπο αυτό η τάξη μας παραμένει ενεργό το ενδιαφέρον των μαθητών κατά τη διάρκεια των διακοπών και δημιουργείται ισχυρό κίνητρο γραφής.
- Μπορεί, επίσης, να αλλάξει και ο τρόπος επεξεργασίας του προβλήματος. Εφόσον το κρίνει ο εφαρμοστής του σεναρίου, μπορεί να προβάλει ένα ενδιαφέρον ντοκιμαντέρ από τον εξάντα με τίτλο «[Πωλείται Ζωή](#)» που εξετάζει τη μεγαλύτερη αγορά νερού του κόσμου που έχει στηθεί στην Χιλή.
- Θα μπορούσε, επίσης, να αξιοποιηθεί και ο «[Σταγονούλης](#)» και κυρίως οι πρώτες 14 σελίδες καθώς και η 35η σελίδα. Υπάρχουν ενδιαφέρουσες πληροφορίες για το νερό, τους φυσικούς πόρους και την εξοικονόμησή του.
- Τέλος, θα μπορούσε να αλλάξει και ο τρόπος παρουσίασης. Τα παιδιά θα μπορούσαν να τραγουδήσουν το ποίημα το Παλαμά και να δημιουργήσουν ένα βίντεο ενσωματώνοντας σε αυτό τις ζωγραφιές και τα κολάζ που δημιούργησαν.

Γενικά, ο εφαρμοστής του σεναρίου μπορεί να το εμπλουτίσει ανάλογα με τη δική του δημιουργική οπτική και τις ανάγκες της τάξης του.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο εφαρμόστηκε χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα και με ελάχιστες τροποποιήσεις από το συνταγμένο σενάριο. Εφαρμόστηκαν οι πρώτες 10 ώρες του συνταγμένου σεναρίου και χρειάστηκε να διδαχθούν τα ψηφιακά εργαλεία που αξιοποιούνται στο σενάριο σε τρεις ξεχωριστές διδακτικές ώρες. Τα εργαλεία που αξιοποιήθηκαν δεν δυσκόλεψαν τους μαθητές, παρόλο που η τάξη στην οποία εφαρμόστηκε το σενάριο δεν είχε ιδιαίτερη εμπειρία στην εφαρμογή σεναρίων και στη χρήση των εργαλείων αυτών. Ο εφαρμοστής του σεναρίου δεν ήταν ο δάσκαλος της τάξης. Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με ευκολία στις απαιτήσεις του σεναρίου και βοήθησαν πολύ οι αναλυτικές οδηγίες που υπήρχαν στα φύλλα εργασίας. Προτιμήθηκε από τον εφαρμοστή του σεναρίου να παρουσιαστούν τα φύλλα εργασίας στους μαθητές πριν από κάθε δραστηριότητα, διότι υπήρχαν αρκετές αναγνωστικές δυσκολίες από μερικούς μαθητές. Τα φύλλα εργασίας υπήρχαν σε έναν κοινόχρηστο φάκελο, τα σχετικά συνεργατικά περιβάλλοντα που προβλέπονταν στο σενάριο είχαν προετοιμαστεί και ήταν εύκολα διαθέσιμα στους μαθητές.

Οι μαθητές ενεπλάκησαν σε συνεργατικές δραστηριότητες που ενθάρρυναν την ενεργητική συμμετοχή, τη διερευνητική μάθηση, τον κριτικό γραμματισμό, αξιοποιώντας τα συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης και γραφής web2.0. Με τη βοήθεια των εργαλείων αυτών εκφράστηκαν ελεύθερα και δημιουργικά, εργάστηκαν αρμονικά στις ομάδες και στην ολομέλεια, συζήτησαν, επιχειρηματολόγησαν, ανακάλυψαν τους γλωσσικούς κώδικες των τηλεοπτικών μηνυμάτων, ασχολήθηκαν με δεξιότητες νέων γραμματισμών, ενεπλάκησαν σε διαδικασίες κριτικού γραμματισμού, αποτύπωσαν τις δικές τους καλοκαιρινές ποιητικές εικόνες μέσα από διάφορες μορφές εικαστικής έκφρασης και δημιουργίας και δημοσιοποίησαν τα έργα

τους (εικονογραφημένα ποιήματα, αφίσες και συνεφόλλεξα) στο wiki της τάξης. Η δυνατότητα αυτή της δημοσιοποίησης και της διεύρυνση των χωροχρονικών ορίων της τάξης άρσε πολύ στους μαθητές, διότι «θα μπορούσαν να δείξουν τα έργα τους και στους γονείς τους και στου φίλους τους». Ο εφαρμοστής του σεναρίου στάθηκε αρωγός σε όλες τις ομάδες και χρειάστηκε να προσφέρει τη βοήθειά του σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Κυρίως, η βοήθεια αφορούσε την επίδειξη κι εξήγηση της διαδικασίας που περιγραφόταν στα φύλλα εργασίας. Τέλος, η ανάρτηση των δημιουργημάτων των παιδιών λειτούργησε κι ως εσωτερικό κίνητρο μάθησης από όλα τα παιδιά. Επειδή αντιλήφθηκαν πως οι δουλιές τους δεν θα μείνουν στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης, αλλά θα αναρτηθούν και θα μπορούν να τις δουν και οι γονείς τους, οι μαθητές ήταν ιδιαίτερα προσεκτικοί κι απαιτητικοί στην εργασία τους. Πρόσεξαν ιδιαίτερα την ορθογραφία των κειμένων και των ποιημάτων τους, καθώς και όλη τη δομή των εκφραστικών δημιουργημάτων τους.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Hughes, J. 2007. *Poetry. A Powerful Medium for Literacy and Technology Development*. Ontario, Καναδάς: The Literacy and Numeracy Secretariat. <http://www.edu.gov.on.ca/eng/literacynumeracy/inspire/research/Hughes.pdf> [01.04.2014]

ΙΤΥ. 2002. Εκπαιδευτικό Λογισμικό στο επιχειρησιακό πρόγραμμα: «Κοινωνία της Πληροφορίας» με τίτλο: «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στην Αξιοποίηση Των Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών Στην Εκπαίδευση». Πάτρα: ΥΠΕΠΘ & ΕΕ & ΕΚΤ.

ΙΤΥ & Π.Ι. 2008. «Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης», με τίτλο: «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία». Πάτρα: ΥΠΕΠΘ & ΕΕ & ΕΚΤ.

Κόμης, Β. 2004. *Εισαγωγή στις Εκπαιδευτικές Εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Εκδ. Νέων Τεχνολογιών.

Κουτσογιάννης, Δ. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ <http://dialogos.greek-language.gr/mod/folder/view.php?id=39> [06.04.2014].

Μακράκης, Β. 2000. *Υπερμέσα στην εκπαίδευση – κοινωνικο-εποικοδομιστική προσέγγιση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Νικολαΐδου, Σ. 2009. *Λογοτεχνία και Νέες Τεχνολογίες – Από τη θεωρία στη διδακτική πράξη*. Αθήνα: Κέδρος.

Ράπτης, Αρ. & Αθ. Ράπτη. 2006. *Μάθηση και Διδασκαλία στην εποχή της Πληροφορίας: Ολική Προσέγγιση, τ. Α΄*, Αθήνα: αυτοέκδοση.

Σολομωνίδου, Χ. 2006. *Νέες Τάσεις στην Εκπαιδευτική Τεχνολογία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Χαραλαμπόπουλος, Α. & Σ. Χατζησαββίδης. 1997. *Διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: Θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. Η διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών. (Προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών), *Φιλολόγος* 113: 405–414: <http://users.auth.gr/~sofronis/dimos/docs/ergasia94.pdf> [13.11.2013]

Vygotsky, L. 1993. *Γλώσσα και σκέψη*. Αθήνα: Γνώση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ